



Fingon lausunto taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon luonnosvaiheeseen

Asia: VN/29084/2023 Kommentointipyyntö kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selontekoon

Alla olevat vastaukset ovat Fingon koostamia, perustuen kirjallisiin ja kasvokkaisessa työpajassa 2.11. Fingon jäsenten antamiin syötteisiin sekä Fingon asiantuntemukseen.

Lausunto on jäsennellyt siten, että sen neljä osiota vastaavat ulkoministeriön kommentointipyyntönsään asettamiin kysymyksiin.

Kannustamme ulkoministeriötä uusimaan kommentointi-/lausuntopyyntönsä kun selonteosta on olemassa luonnos.

1 Toimintaympäristö

1 Miten Suomen tulisi mukauttaa toimintaansa taloudellisissa ulkosuhteissa ja/tai kehitysyhteistyössä vastataksemme muutoksiin kansainvälisessä toimintaympäristössä?

Ohjattaessa taloudellisia ulkosuhteita ja kehitysyhteistyötä samalla selonteolla, **tulee varmistaa, että:**

- A. **kumpikaan ulkosuhdemuoto ei ole toiselle alisteinen vaan niiden keskinäisriippuvuus nopeasti ja arvaamattomasti muuttuvassa maailmassa tunnistetaan.** Molemmilla on omat, perustellut tavoitteensa; kehitysyhteistyöllä ne liittyvät köyhyyden ja eriarvoisuuden poistamiseen sekä kestäväan kehitykseen mukaan lukien nk. vähiten kehittyneet maat (LDC) ja kriisikontekstit, joissa kauppapolitiikka ei ole tarkoituksenmukaista; taloudellisissa ulkosuhteissa Suomen ja kumppanimaiden keskinäiseen hyvinvointiin, taloudellisen etuun ja kehitykseen sekä erityisesti Suomen kilpailukyvyyn, työllisyyden ja tasa-arvon vahvistamiseen;
- B. **molempia ulkosuhdemuotoja ohjataan yhteisestä ihmisoikeussopimukseen perustuvasta arvopohjasta,** jotta niiden poliittisen ohjauksen osittainen yhdistäminen on kestäväällä pohjalla ja jotta ohjauksessa toteutuu kestäväan kehityksen politiikkajohdonmukaisuus, johon Suomi on Agenda2030-toimintaohjelmassa sitoutunut.

Jotta elämä olisi reilumpaa. Ihan kaikkialla.

Molempia ulkosuhdemuotoja arvopohjaksi sopivat **ihmisoikeusperustaisuuden** lisäksi seuraavat¹:

- **Sääntöperusteisuuden ja monenkeskisyyden** kunnioittaminen ja edistäminen
- **Keskinäisen kunnioituksen kumppanuudet:**
 - o taloussuhteissa tarkoittaa aitoa, **molemminpuolisen edun tavoittelua**
 - o kehityspolitiikassa tarkoittaa päätäntävällän siirtoa mahdollisimman lähelle niitä ihmisiä, joita yhteistyön on tarkoitus hyödyttää. Tämä tarkoittaa käytännössä matalan tulotason maiden toimijoiden päätäntävällän ja toimintakyvyn vahvistamista sekä tietotaidon tuntemista ja kunnioittamista. Tähän tavoitteeseen/prosessiin voidaan viitata useilla käsitteillä, kuten **lokalisatio, dekolonisaatio tai vallan siirto.**

Olellaisin kansainvälisen toimintaympäristön ilmiö on globaali kestävyysongelma. Jos kestävä kehityksen tavoitteita ei saavuteta, jäävät pitkän aikavälin edellytykset hyvin pieniksi toisaalta hyvinvoivalle ja vakaalle maailmalle; toisaalta Suomen turvallisuudelle, vauraudelle, hyvinvoinnille ja vaikutusvallalle. Jälkimmäisiä, Suomeen liittyviä ulottuvuuksia, ei voida ylläpitää tai saavuttaa kestävässä, epävakaassa maailmassa, jossa sosiaalinen ja taloudellinen eriarvoisuus syvenee, ilmasto muuttuu hallitsemattomasti ja luontoa tuhoutuu.

Kestävyysongelmaa kuvaavat Agenda2030-toimintaohjelman kestävä kehityksen tavoitteet. Niistä vain noin 15 % on edennyt tavoitteiden mukaisesti², kun määräaika tavoitteiden toteutukseen on puolessa välissä. Jos maailman yhteinen tulevaisuus ei ole kestävä, se on kestämaton.

Kehitysyhteistyöllä³ ja taloudellisilla ulkosuhteilla on molemmilla tärkeä ja toisistaan riippuvainen rooli kestävä kehityksen toteutuksessa. Kuvaavaa on: kehitysyhteistyömäärärahat maailmassa ovat noin 180 miljardia euroa⁴, kestävä kehityksen rahoituksesta puuttuu eri arvioiden mukaan yli 4 000 miljardia euroa⁵. Hyvin toteutettu kehitysyhteistyö toimii muiden toimien vauhdittajana ja mahdollistajana, mutta riittävien resurssien kokoaminen edellyttää myös taloudellisilta ulkosuhteilta osallistumista.

Kansainvälisestä toimintaympäristöstä kumpuaa siten molemmille ulkosuhdemuodoille seuraavia yhteisiä tavoitteita:

- **kestävän kehityksen tavoitteiden edistäminen**
- kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi Suomen tulisi keskittyä olemassa oleviin vahvuuksiinsa, jotka liittyvät erityisesti näiden osa-alueiden edistämiseen:
 - o **yhdenvertaisuus**
 - o **sukupuolten tasa-arvo**
 - o **ilmastokestävyys**

¹ Nämä mukailevat hallitusohjelman mukaista ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustaa: ”Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana ovat oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja demokratia. Tiivis yhteistyö kumppanimaiden kanssa, hyvät kahdenväliset suhteet sekä monenkeskisen kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen ja vahvistaminen ovat Suomen kansainvälisten suhteiden kulmakiviä” Hallitusohjelma: Vahva ja välittävä Suomi (2023) Valtioneuvosto, 157.

² YK 18.9.2023 Verkkoiviite:

<https://news.un.org/en/story/2023/09/1140852#:~:text=Halfway%20to%20the%202030%20deadline,societies%20are%20all%20off%20track>. Viitattu 4.10.2023

³ ja niihin liittyen humanitaarisella avulla sekä rauhantyöllä.

⁴ OECD. <https://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/official-development-assistance.htm>. Viitattu 4.10.2023

⁵ Kts. OECD (2021) Closing the SDG Financing Gap in the COVID-19 era: ks <https://www.oecd.org/dev/OECD-UNDP-Scoping-Note-Closing-SDG-Financing-Gap-COVID-19-era.pdf> ja YK (2023)

<https://news.un.org/en/story/2023/07/1138352>

- o **luonnon monimuotoisuuden turvaaminen**

Kansainvälinen toimintaympäristömme on koko ajan muutoksessa. Molemmissa ulkosuhdemuodoissa tärkeää on valmius sopeutua, reagoida ja myönteisessä mielessä edesauttaa muutoksia.

2 Kauppapolitiikka

2 Mitä uusia, konkreettisia toimia tai painotuksia kauppapolitiikassa tai taloudellisissa ulkosuhteissa tulisi ottaa käyttöön, jotta Suomen intressien edistämässä oltaisiin vaikuttavampia?

Suomen intressien edistäminen tulee nähdä osana globaalin hyvinvoinnin ja kestäväen kehityksen saavuttamisen edistämistä.

Suomen kauppapolitiikka on osa Euroopan unionin kauppapolitiikkaa. Suomella on kuitenkin jäsenmaana mahdollisuus ja velvollisuus vaikuttaa EU:n kauppapolitiikkaan.

Taloussuhteiden tulee tukea kestävää kehitystä

Kauppasopimusten yhteydessä sovitaan myös kestävään kehitykseen kuuluvista asioista, kuten työelämä- ja ympäristökysymyksistä.

Kauppapolitiikassa **ILO:n työelämän perusoikeuksien ja YK:n sekä OECD:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden johdonmukainen noudattaminen** luo Suomen toiminnalle eri puolilla maailmaa ja eri sektoreilla vahvan ihmisoikeuksia ja demokratiaa kunnioittavan selkärangan. Tukemalla työelämäoikeuksien toteutumista taloussuhteissaan Suomi samanaikaisesti toteuttaa globaalia kestävää kehitystä edesauttamalla matalamman tulotason maiden työntekijöiden asemaa, ja reilua kilpailua ehkäisemällä sitä, että eri maille syntyy kilpailuetua polkemalla työntekijöiden oikeuksia.

Suomen taloussuhteilla on erityinen mahdollisuus edistää kestäväen kehityksen ja ihmisoikeuksien tilaa keskitulon maissa. Suurin osa maailman köyhistä elää keskitulon maissa, joissa myös tapahtuu merkittävästi ihmisoikeusloukkauksia ja kansalaisyhteiskunnan tilan kapenemista.

Jos uusia kauppaa ja vientiin kohdennettuja yksityisen sektorin rahoitusinstrumentteja otetaan käyttöön, tulee varmistaa, että niiden osalta noudatetaan yhtäläistä evaluaatiota ja valvontaa kuin kehitysrahoituksen instrumenttien kohdalla, jotta voidaan varmuudella arvioida niiden vaikuttavuutta.

Ilmastokestävä ja oikeudenmukainen siirtymä

Osana kestäväen kehityksen edistämistä Suomen taloussuhteiden tulee tukea Pariisin sopimuksen artikla 2.1.c:n toimeenpanoa, jonka mukaan kaikkien rahavirtojen tulee olla linjassa Pariisin sopimuksen tavoitteiden kanssa. **Suomen tulee ottaa globaalisti oikeudenmukainen ja kestävä vihreä, ilmastokestävä siirtymä taloudellisten ulkosuhteiden keskeiseksi painopisteeksi.**

EU:n ja Suomen tulee käyttää kauppaa- ja investointipolitiikkaa välineenä edistää sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävää kehitystä, ympäristöystävällisen teknologian siirtoa sekä ympäristöystävällisten

Jotta elämä olisi reilumpaa. Ihan kaikkialla.

tuotantotapojen ja -alojen kehitystä sekä kannustimena ympäristöystävällisten innovaatioiden ja työpaikkojen synnyttämiseen kaikkialla maailmassa.

Tällä hetkellä Euroopan unionin ja Suomen kauppapolitiikassa sekä **kansainvälisen kaupan pelisäännöissä on ristiriitoja suhteessa ilmastotavoitteiden toteutumiseen ja luontokadon hillitsemiseen**. Kaupan säännöt eivät ole globaalisti oikeudenmukaisia, vaan kaupan rakenteet ohjaavat resurssien ja varallisuuden keskittymiseen ja eriarvoisuuden kasvuun. Kansainvälistä kauppaa ohjaavat säännöt ja sopimukset ovat esimerkiksi sanktioituja toisin kuin ihmisoikeus- ja ympäristösopimukset, mistä seuraa, että ihmisoikeus- ja ympäristönäkökohdat voivat jäädä yritysten ja investoijien intressien varjoon. On varmistettava, että kauppasopimukset eivät tue ja ylläpidä päästöjen ulkoistamista.

Kauppasopimusten tulee olla yhteensopivia nopeiden ja koko talouden kattavien ja oikeudenmukaisesti toteutettujen päästövähennysten kanssa. On varmistettava, että kauppasopimukseen ei sisälly esimerkiksi investointisuojan muodossa rajoituksia toimille, jotka edesauttavat oikeudenmukaista siirtymää vähäpäästöisempiin ja kestävämpiin tuotanto- ja kulutustapoihin.

Taloussuhteiden rinnalla tulee kehittää vahvaa yritysvastuusääntelyä sekä EU-tasolla että kansallisesti.

3 Kehitysyhteistyö

3 Suomi on tunnettu kestävän kehityksen mallimaana. Miten voisimme paremmin hyödyntää suomalaista osaamista ja mainettamme suhteessa kehittyviin maihin? Miten tuemme työtä kehitysyhteistyön keinoin hallitusohjelman mukaisesti?

Seuraavassa kuvatuilla teemoilla, periaatteilla ja keinoilla Suomi loisi jatkuvuutta ja pitkäjänteisyyttä työhönsä, tukeutuisi olemassa oleviin ja kehittyviin vahvuuksiinsa sekä rakentaisi näin vaikuttavuutta kehitysyhteistyölle. Pitkäjänteisyys on kehityspolitiikassa edellytys tuloksellisuudelle. Tämä voidaan tehdä yhtenä johtopäätöksenä esimerkiksi kehityspolitiikan tulosraportista (UM 2022)⁶.

Suomen vahvuuksien hyödyntäminen kehitysyhteistyössä

Suomella on vahvuuksia, joilla voimme vastata tarpeisiin matalan tulotason maissa seuraavilla aihealueilla:

- **Kansalaisyhteiskunnan aseman edistäminen:** kansalaisyhteiskunnan asema matalan tulotason maissa on olennainen demokraattisen, ihmisistä kumpuavan muutoksen aikaansaamiseksi⁷.
 - Suomella on tässä teemassa vahvuuksia. Niitä ovat verrattain hyvä, neutraali maine. Myös Suomen omassa hyvinvointiyhteiskunnan kehityksessä kansalaisyhteiskunnalla on ollut elintärkeä rooli: kansalaisyhteiskunnasta ovat kummunneet lukuisat yhteiskunnalliset innovaatiot, käytännöt ja hyvinvointiyhteiskunnan kulmakivet, kuten ensimmäisenä maailmassa saavutettu naisten äänioikeus tai monet sosiaali- ja terveyspalvelut. Toisaalta

⁶ Verkkoviite: <https://um.fi/web/kehityspolitiikan-tulosraportti-2022/johdanto>. Viitattu 6.11.2023

⁷ UM (2022) Finland's action to strengthen civil societies and advance their enabling environment.

kansalaisyhteiskunta seuratoiminnasta kehitysmaaliikkeeseen on rakentanut sosiaalista luottamusta, jota pidetään yhtenä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan peruskivistä.

- Maailman eri maissa, erityisesti matalan tulotason maissa, on suuri tarve kansalaisyhteiskunnan vahvistamiselle. Kansalaisyhteiskunnan tilan kaventuminen ja toimintaedellytysten heikkeneminen tai jopa tukahduttaminen on trendi, jonka ovat tunnistaneet useammat toisistaan riippumattomat tietolähteet. Kyse on usein tietoisesti harjoitetusta politiikasta, jolla halutaan vaiettaa kyseenalaistajat ja turvata pienen eliitin valta-asetat. Kansainvälisen Civicus-verkoston seurantatyökalun⁸ tuottamat tulokset osoittavat tilan kaventumisen: täysin avoimia yhteiskuntia löytyy vuoden 2022 tulosten valossa 38 maassa; kaikki Pohjoismaat kuuluvat tähän maaryhmään.
- **Koulutus:** Suomen vahvuuksia ovat erityisesti koulutuksen laadun vahvistaminen, vammaisten henkilöiden osallistumisen sekä sukupuolten tasa-arvon vahvistaminen.
- **Kestävä talous ja ihmisarvoinen työ:** erityisesti kestävä kehitys tukevien innovaatioiden edistäminen sekä sukupuolten tasa-arvo taloudessa.
- **Rauhanomaiset ja demokraattiset** yhteiskunnat, erityisesti kehittyvien maiden verojärjestelmien kehittäminen sekä demokratia- ja oikeusvaltiotuki.
- **Ilmastonmuutos ja kestävä luonnonvarat:** erityisesti vahvistaen sopeutumistoimenpiteitä hillintätoimenpiteiden rinnalla; ruokaturva ja vesi; meteorologia ja katastrofiriskien ennalta ehkäisy sekä metsät ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen.
- **Sukupuolten tasa-arvo** sekä naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen, erityisesti seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet. Tulevaisuudessa huomiota tulee kiinnittää vahvasti myös vastavoiman tarjoamiselle niille yhteiskunnallisille toimijoille, jotka tavoittelevat ”kellon kääntämistä taaksepäin” sukupuolten tasa-arvon edistämisessä⁹.
- Maantieteellinen painopiste tulee olla edelleen **Afrikka**. Afrikassa tulee olla läsnä Afrikkaa kuullen. Maanosan moninaisuuden lisäksi eri maiden sisäiset, erilaiset todellisuudet tulee huomioida.

Syötteitä rahoitussuunnitelmaan: tavoitteena vahvistuva ja tuloksellinen kehitysrahoitus

Kehitysrahoituksen tavoitelukujen tulee olla rahoitussuunnitelman numeerisina perusteina. Tavoiteluvut, joihin Suomi on kansainvälisesti sitoutunut, ovat:

- 0,7 % bkt:stä kehitysyhteistyöhön;
- 0,2 % bkt:stä vähiten kehittyneiden maiden kanssa tehtävään yhteistyöhön;
- 85 % rahoitetuista toimista tulee edistää sukupuolten tasa-arvoa.

Oletamme että selonteossa on hallitusohjelman mukaisesti kehitysyhteistyön rahoitussuunnitelma ja että sen numeerisina tavoitteina ovat nämä Suomen kansainvälisten sitoumusten mukaiset luvut.

Näitä lukuja on tärkeää pyrkiä saavuttamaan, sillä siten Suomi voi parhaalla tavalla edistää kehityspolitiikan päätarkoitusta: köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämistä. Ne myös konkretisoivat Suomen sitoumuksia kestävä kehityksen tavoitteeseen 17, eli globaalin yhteistyön ja kumppanuuksien

⁸ Map - CIVICUS - Tracking conditions for citizen action (civil society monitoring). Verkkoviite: <https://monitor.civicus.org/>. Viitattu: 6.11.2023

⁹ Tällaiseen toimintaan viitataan anti-gender-liikehdintänä, ja se tarkoittaa moninaisia tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta heikentäviä toimia.

rakentamista muiden 16 tavoitteen saavuttamiseksi. Pitämällä kiinni tavoiteluvuista Suomi todentaa hallitusohjelman peruseriaatetta sääntöperusteisuudesta¹⁰. Sääntöperusteisuuden kuuluu myös kansainvälisten sitoumusten kunnioittaminen.

Kehitysrahoituksella on erityisen tärkeä merkitys maailman vaikeimmassa asemassa oleville yhteisöille ja valtioille. Niille on usein vaikeaa kohdentaa muita rahavirtoja, esimerkiksi investointeja, jos yhteiskunnalliset perusrakenteet ovat hauraita tai olemattomia. Näitä perusrakenteita on vaikeaa käynnistää tyhjästä ilman kehitysyhteisyyttä.

Suomen viiteryhmä kehitysrahoituksessa tulisi olla Pohjoismaat, sillä ne ovat yhteiskuntamalliltaan, vauraudeltaan ja arvopohjaltaan maailman maista lähimpänä Suomea.

Tavoiteluvut tulisi saavuttaa seuraavissa ajoissa:

- 0,7 % viimeistään vuoteen 2034 mennessä eli kolmen vaalikauden kuluessa
- 0,2 % mahdollisimman pian
- 85 % tämän vaalikauden aikana¹¹.

Tärkeitä periaatteita kehitysrahoitukselle:

- **Adaptiivisuus ja joustavuus** ovat edellytyksiä vaikuttavuudelle, koska kehittyvissä maissa toimitaan nopeasti ja yllättävästikin muuttuvissa yhteiskunnallisissa ympäristöissä.
- Kehitysrahoituksessa tulisi pyrkiä nykyistä korkeampaan **vipuvaikutukseen**. Vipuvaikutusta voidaan saada aikaan paitsi mahdollistamalla investointeja, myös mobilisoimalla kehitysrahoituksella paikallisten yhteisöjen ja kansalaisjärjestöjen tietoa, oivalluksia ja myös vapaaehtoista työtä.
- Vaikuttavaa kehitysrahoitusta tukee joustava, kehitysyhteistyön kehittämiseen ja toiminnan muuttamiseen – maailman tarpeiden mukaisesti – **kannustava kehitysyhteistyöhallinto**.

Kansainvälisestä ilmatorahoituksesta

Suomi toimeenpanee osaltaan Pariisin ilmastopöimöksen (artikla 9) veloitetta mobilisoida ilmatorahoitusta kehittyville maille. **Kansainvälisellä ilmatorahoituksella tulee tukea hankkeita ja politiikkatoimia, jotka systemaattisesti ja johdonmukaisesti edistävät maiden omaehtoista ilmatorkestävää ja sosiaalisesti oikeudenmukaista siirtymää.**

Kansainvälisen ilmatorahoituksen toimeenpanoa tulisi ohjata vastaanottajamaiden ja -alueiden omat pitkäaikaiset kehityssuunnitelmat. Ilmatorahoituksen tulee olla uutta ja lisäästä suhteessa kehitysyhteistyövaroihin.

Suomen tulee päivittää kansainvälisen ilmatorahoituksen toimeenpanon suunnitelmansa, jossa rahoituksen tavoitteita kirkastetaan. Suunnitelman tulee myös sisältää rahoituksen tuloksellisuuden seurannan vahvistamiseksi tähtäävät toimet, ja sitä kautta selkeyttää rahoituksen ohjausjärjestelmää.

¹⁰ Hallitus kuvaa toimintansa periaatteeksi: ” Hallitus toimii aktiivisena osana sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää ja kansainvälisten suhteiden rakentajana” (hallitusohjelma, s. 8). Hallitusohjelmassa sääntöperusteisen maailmanjärjestyksen rapautuminen nähdään haasteena Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle (hallitusohjelma, s. 157). Toisaalta Suomi ehdollistaa kehitysyhteistyönsä ”kansainvälisen sääntöperusteisen järjestyksen tukemiselle” (hallitusohjelma, s. 167). Miten Suomi voisi edellyttää kumppanimailtaan sääntöperusteisuutta sitoutumatta siihen itse?

¹¹ Lisäksi kysymme: eikö kaikki kehitysyhteistyö voisi tukea sukupuolten tasa-arvoa?

Suomen kansainvälistä ilmastorahoitusta on kanavoitu monien eri instrumenttien kautta, ja niin Valtiontalouden tarkastusvirasto, Kehityspoliittinen toimikunta kuin ulkoministeriön tuore ilmastorahoituksen evaluaatio osoittavat, että rahoitukselta puuttuu selkeät tavoitteet, rahoituksen ohjauksessa on epäselvyyksiä, ja rahoituksen tuloksellisuuden seurannassa on parantamisen varaa.

Ilmastorahoituksen tulee olla arvo- ja tietoperusteista. Suomen ilmastorahoituksen tavoitteet tulee pohjautua tutkimustietoon todellisista tarpeista, rahoituksen tulee olla ihmisoikeusperusteista, ja sen tulee ensisijaisesti tukea kehittyvien maiden ja niiden kansalaisten kykyjä vastata ilmastotavoitteisiin ja toimeenpanna omia ilmastosuunnitelmiaan kansallista itsemääräämisoikeutta kunnioittaen.

Kasvavien rahoitusvelvoitteiden valossa **Suomen olisi syytä kartoittaa innovatiivisia ja oikeudenmukaisia rahoituslähteitä kasvavalle kansainväliselle ilmastorahoitukselle.**

4 Ulkosuhdemuotojen välinen synergia

4 Millainen yhdistelmä taloudellisten ulkosuhteiden ml. kauppapolitiikan ja toisaalta kehitysyhteistyön keinoja soveltuisi parhaiten hyödynnettäväksi suhteissamme kehittyviin talouksiin?

Ulkosuhdemuotojen synergiaa etsittäessä tulisi huomioida **läsnäoloarvo**. Arvo siitä, että Suomi on esimerkiksi kehitysyhteistyösuhteiden myötä läsnä tietyssä maassa voi realisoitua pitkällä aikavälillä toistaiseksi tuntemattomina molemminpuolisina mahdollisuuksina.

Suomi on esimerkiksi tehnyt kehitysyhteistyötä Nepalin ja Vietnamin kanssa yli 40 vuotta. Nykyisin, kun maiden tulotaso on noussut merkittävästi, Suomen suhteet ovat yhä useammin kauppasuhteita.

Vietnamin osalta kehitysyhteistyösuhde on lähes lopetettu, ja siirrytty normaaleihin kauppasuhteisiin. Vuosina 2002–2021 Vietnamin bruttokansantuote kasvoi 3,6-kertaiseksi. Äärimmäisessä köyhyydessä eli vielä 1990-luvulla yli puolet vietnamilaisista, nykyisin enää noin kolme prosenttia. Vietnam nousi alemman keskitulon maaksi vuonna 2010. Se pyrkii ylemmän keskitulon kategoriaan vuoteen 2025 mennessä sekä korkean tulotason maaksi vuoteen 2045 mennessä. Niitä tuotteita ja palveluita, joita esimerkiksi Vietnamiin nykyisin viedään Suomesta, ei millään olisi voitu arvioida vuonna 1973, kun kehitysyhteistyösuhde alkoi. Kuitenkin kehitysyhteistyö määrittää kaupallisia mahdollisuuksia. Kauppapolitiikka-lehti muistuttaa, että ”Suomen ja Vietnamin välinen vesialan kehitysyhteistyö alkoi 1980-luvulla ja jatkui siirtymän viimeisille vuosille. Nyt vesialalla nähdään potentiaalia kaupallisen yhteistyön lisäämiseksi”.¹²

Lisätiedot:

Ilmari Nalbantoglu, johtaja, vaikuttaminen | ilmari.nalbantoglu@fingo.fi | 050 317 6693

Eppu Mikkonen, asiantuntija, kehityspoliittika | eppu.mikkonen@fingo.fi | 050 317 6726

Outi Hakkarainen, asiantuntija, kestävä talous | outi.hakkarainen@fingo.fi | 050 317 6728

Emilia Runeberg, asiantuntija, ilmastotyö | emilia.runberg@fingo.fi | 050 317 6686

¹² Kauppapolitiikka 18.8.2022. ” ’Suomi-vedestä’ on kuljettu kohti Vietnamin vihreää siirtymää” Verkkoiviite: <https://kauppapolitiikka.fi/suomi-vedesta-on-kuljettu-kohti-vietnamin-vihreaa-siirtymaa/> Viitattu 6.11.2023